

Landskapsanalys

Slakthusområdet

Utredningsmaterial
Augusti 2011

Järnvägen till Slakthusområdet sprängdes in i berget vid Lindevägen till invigningen 1912. På 100 år har lavar och andra torktåliga växter koloniserat sprängkanten.

Landskapsanalys Slakthusområdet Utredningsmaterial

Beställare: Stockholms Stad, Exploateringskontoret
genom Agneta Schill.

Projektgrupp Stockholms stad:

Malèn Wasting, Exploateringskontoret
Daniel Larsson, Stadsbyggnadskontoret
Emma Byström, Stadsbyggnadskontoret
Ove Gustafsson, Förvaltare Slakthusområdet
Agneta Schill, Exploateringskontoret
Christina Schröder, Exploateringskontoret
Pavel Husevska, Exploateringskontoret
Annika Ljungqvist Kärneryd, Exploateringskontoret
Mats Fager, Trafikkontoret

Nyréns Arkitektkontor

Projektgrupp:

Bengt Isling (ansvarig landskapsarkitekt)
Mårten Setterblad
Anders Lundahl
Maria Engström
Henrik Storm

Omslagsbild: Utsikt över Globen. Bilden tagen under
bullerplanket på bilden till vänster.

Innehåll

INLEDNING

Bakgrund och syfte	4
Metodik	4
Geografisk avgränsning	4

ÖVERGRIPANDE SAMBAND

Övergripande planering	6
Pågående projekt i närområdet	7
Övergripande grönstruktur	8

LANDSKAPETS FÖRUTSÄTTNINGAR

Landskapets markförutsättningar	10
Vegetation	10
Biotopkarta	11

STADSBILD

Historiskt stadsrum	12
Stadsbildsanalys	14
Stadsbyggnadskaraktärer	16
Offentliga rummens karaktär	18

OFFENTLIGA RUMMENS ANVÄNDBARHET

Tillgänglighet till grönområden	22
Sociotopkarta	24
Kopplingar och målpunkter för fotgängare och cyklister	26
Tillgänglighet för rörelsehindrade	26
Trygghet och säkerhet	26
Barn- och ungdomsperspektiv	26

SAMMANVÄGD ANALYS

Sammanfattad landskapsanalys	28
Möjligheter att ta till vara	30
Förhållningssätt till bebyggelsehöjder utgående från landskapsrummen	33

Inledning

Bakgrund och syfte

Slakthusområdet är ett av 4 programområden för stadens vision om Söderstaden 2030. Visionen för Söderstaden innehåller en idé om att bygga på de förutsättningar som finns på platsen och skapa en blandad stad med evenemang, verksamheter och boende. En viktig del av en sådan vision handlar om att skapa fungerande och vackra offentliga rum så som parker, torg, små fickparker, stråk, kopplingar till omgivande områden och även gårdar. För att lyckas med en sådan vision är det lämpligt att utgå från den befintliga situationen och se möjligheter i den. Starten för en sådan arbetsprocess som syftar till ett platsspecifikt angreppssätt är en analys av situationen – en landskapsanalys.

Syftet med denna landskapsanalys är att inventera och analysera stadslandskapet utifrån de aspekter som är relevanta för att se de möjligheter och begränsningar som finns för att skapa en fungerande blandad stadsdel med bebyggelse och offentliga rum.

Denna landskapsanalys är en av flera utredningar som genomförs under våren 2011 i syfte att utreda förutsättningarna att utveckla Slakthusområdet i enlighet med Vision Söderstaden 2030.

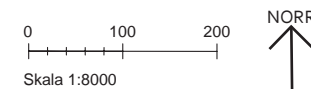
Metodik

Landskapsanalysen har tagits fram genom platsbesök, dokumentation och analys av redan framtaget material. Underlag för arbetet är i första hand befintlig dokumentation som finns i Stockholms parkprogram, Stockholms byggnadsordning, parkplanen, grönkartan, biotopkartan och sociotopkartan. Arbetet har utgått ifrån att identifiera tillgångar och brister i områdets gröna strukturer, offentliga rum, stadsbild och kopplingar till omgivande stadslandskap. De landskapliga förutsättningarna har här utgjort en stark grund. I en sammanvägd analys presenteras därefter möjliga förhållningssätt och strategier för att ta tillvara och stärka området i en vidare utveckling.

Geografisk avgränsning

Områdets avgränsning är delområde 2 av Söderstaden som förutom Slakthusområdet innefattar Söderstadion, Johanneshovs Isstadion och området i nordväst kring Bolidenvägen. Analysområdet ska ses i ett större sammanhang vad gäller ekologiska samband, portar, grönsstruktur, utblickar mm. Även pågående projekt, så som Årstastråket, Årstafältet och Stockholmsarenan utgör underlag för analysen.

Ortofoto

Övergripande samband

STADSUTVECKLINGSSTRATEGIER FÖR HÅLLBAR TILLVÄXT

Gränserna för stadsutvecklingsområden, tyngdpunkter och strategiska samband är endast schematiska för att åskådliggöra strategierna på karta. Efterföljande planering preciserar översiktsplanens intentioner.

Fortsätt att stärka centrala Stockholm

Stadsutvecklingsområden och noder

Centralt stadens utvidgning

Satsa på attraktiva tyngdpunkter

Tyngdpunkt

Koppla samman stadens delar

Samband, befintligt eller utvecklingsbart

UTBYGGNAD AV TRAFIKINFRASTRUKTUREN

Projekt upptagna i Stockholmsförhandlingen

Järnväg, spårväg eller tunnelbana (alternativa sträckningar förekommer)
Huvudväg, ny sträckning eller ombyggnad

Övriga utbyggnader

Spårväg eller tunnelbana
Huvudväg, ny sträckning eller ombyggnad
Framtida kommunikationsstråk

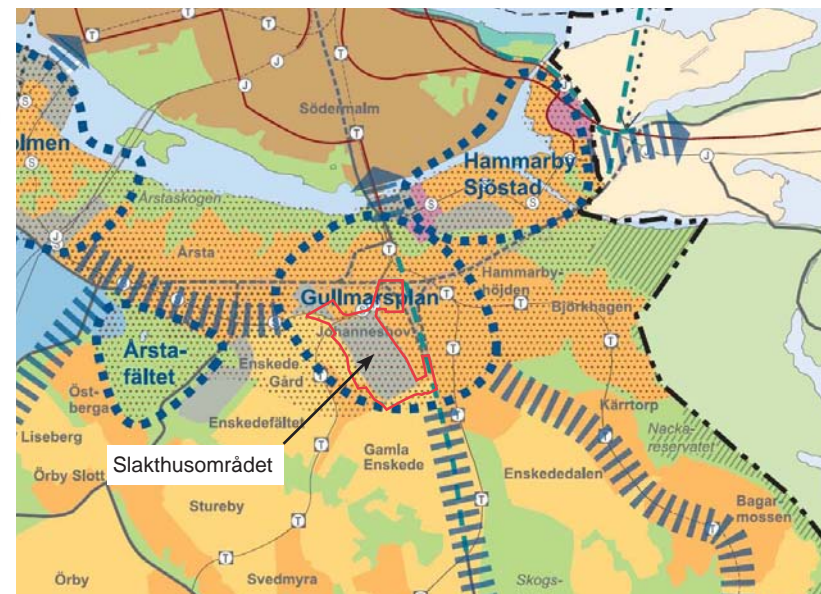
Främja en levande stadsmiljö i hela staden

Markeras ej på kartan. Sker i huvudsak inom ramen för pågående markanvändning.

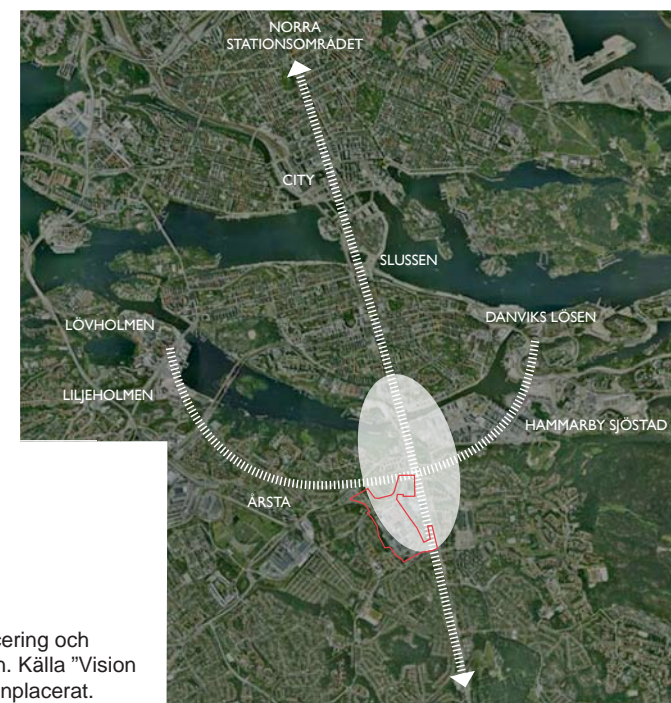
Övergripande planering

Området kring Gullmarsplan, inom vilket Slakthusområdet ingår, är i "Promenadstaden - Översiktsplan för Stockholm" markerat som stadsutvecklingsområde inom område för den centrala stadens utvidgning. Området ligger i ett strategiskt läge i skärningspunkten mellan Liljeholmen i väster, Hammarby Sjöstad i öster, Södermalm och City i norr och mot Farsta i söder. Sambanden mot dessa stadsdelar ska utvecklas och stärkas.

Som del i denna utveckling arbetar staden med vision för Söderstaden. På Stockholms stads hemsida: "Stockholms stads ambition med Söderstaden är att skapa en tätare, mer funktionell stadsmiljö som länkas samman med omkringliggande stadsdelar. Söderstaden ska fungera som Stockholms evenemangs- och nöjesknutpunkt med ett brett utbud av arrangemang inom idrott, kultur och nöjen samt etableringar inom handel, kontor och service. Samtidigt ska Söderstaden bli en attraktiv promenadstad där äldre bebyggelse finns sida vid sida med nya bostäder".

Utsnitt av plankarta till Promenadstaden - Översiktsplan för Stockholm

Utveckling av Söderstaden - områdets placering och samband relativt innerstad och närområden. Källa "Vision Söderstaden 2030" med Slakthusområdet inplacerat.

Pågående projekt i närområdet

Bygget av Stockholmsarenan är i full gång och ska stå klar 2013. Öster om Slakthusområdet pågår utbyggnad i Blåsut med ca 700 lgh. Program finns framtaget för Årstastråket om sammanlagt 2000 lgh, varav den första detaljplaneetappen har påbörjats. Årstastråket kommer att stärka förbindelsen mellan Gullmarsplan/Slakthusområdet och Årstafältet, där program finns för ca 4000 nya bostäder, arbetsplatser och service. Utöver dessa större utbyggnader pågår även planering och utbyggnad av mindre bostadsområden i angränsande stadsdelar.

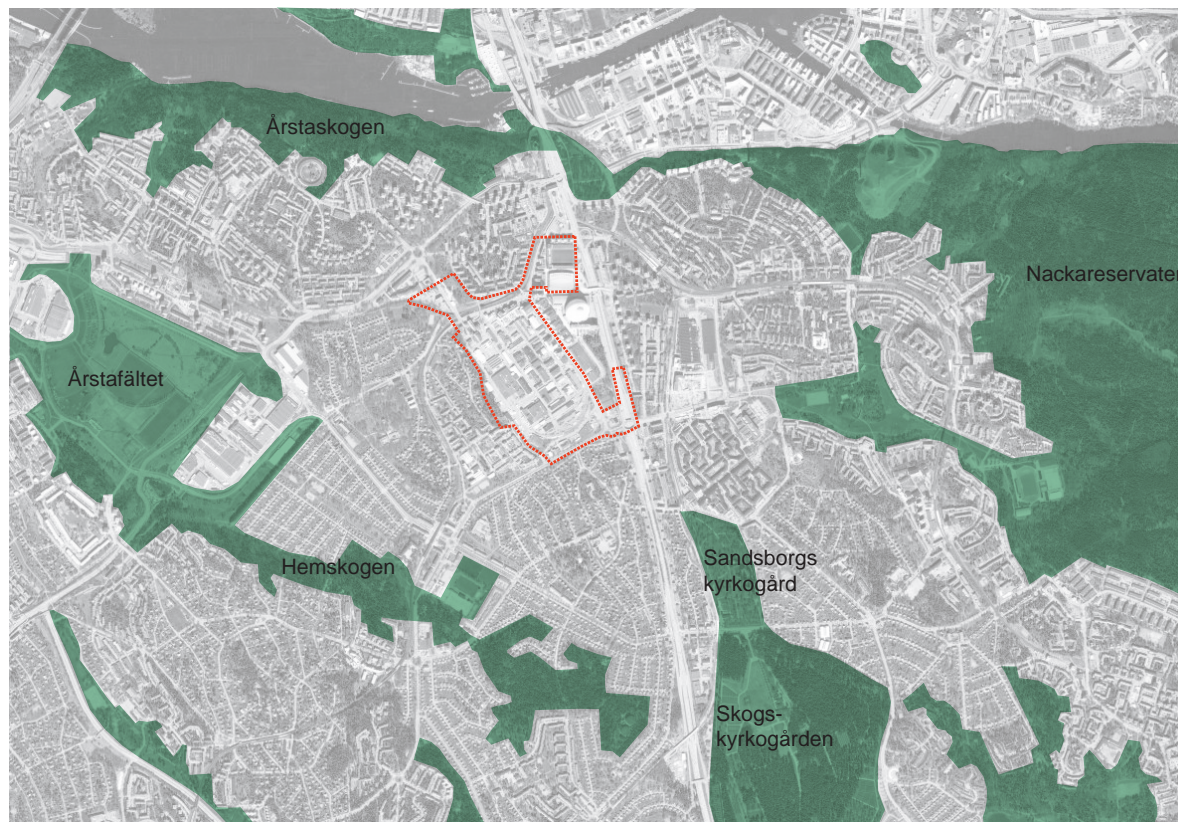

Pågående planering och utbyggnad i närområdet. Källa SBK.

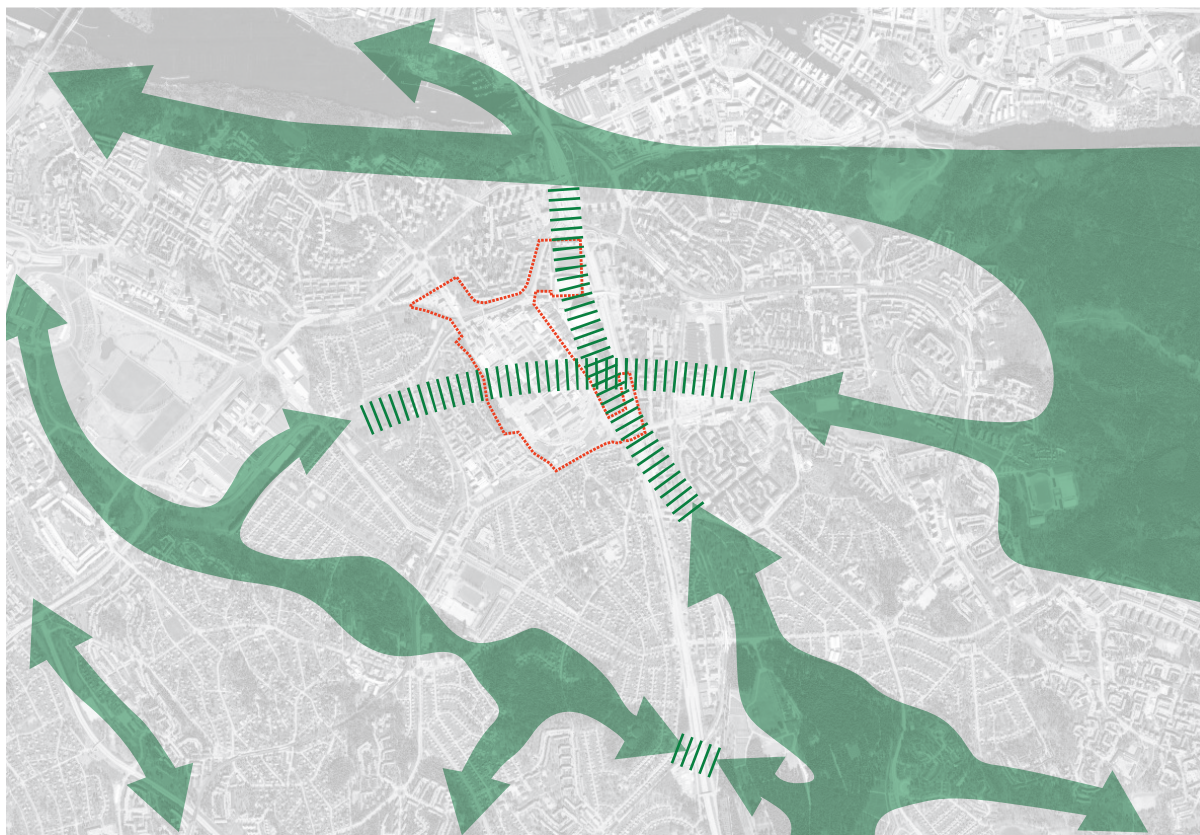
Övergripande grönstruktur

Den övergripande grönstrukturen av natur- och friluftsområden består av större sammanhängande stråk som utgår från Nackareservaten i öster, som är en av Stockholms gröna kilar. I norr följer ett stråk Mälarens stränder genom Årtaskogen och längs Södermalm. I söder löper ett stråk via Skogskyrkogården och Sandsborgs kyrkogård vidare genom Hemskogen på gränsen mellan Stureby och Enskedefältet och ansluter till Årstafältet.

Ett antal svaga länkar finns längs stråken, ofta till följd av barriärer av vägar eller annan infrastruktur och bebyggelse. Grönstrukturen genom Slakthusområdet och området kring Gullmarsplan är påfallande svag. Hur grönstrukturen ska se ut och fungera i stadsutvecklingsområdet är en strategisk fråga under den fortsatta planeringen eftersom det egentligen inte finns några outnyttjade ytor att ta tillvara. En möjlighet är att förbättra kopplingarna till de stora grönstråken med säkra gång- och cykelvägar eller längs trädplanterade gator eller villagator och andra typer av informella kopplingar som i praktiken kan fungera bra.

Områden med pågående markanvändning som grönområden enligt Stockholms översiktsplan. Slakthusområdets läge är markerat centralt i bilden.

Övergripande riktningar, samband och svaga länkar i grönstrukturen. Genom Slakthusområdet finns stora behov av att stärka grönstrukturens sammanbindande stråk.

Landskapets förutsättningar

Landskapets markförutsättningar

Landskapet i Stockholm är i grunden ett sprickdalslandskap med omväxlande bergryggar och dalgångar med sediment och vattendrag. Slakthusområdets ursprungliga landskap bestod av barrskogsbevuxna bergpartier löpande från nordväst mot sydost, med ett fuktigt lågparti centralt i området. Under områdets utbyggnad har marken schaktats ur och fyllts upp och det finns idag få sparade rester av det ursprungliga mer än i den västra kanten.

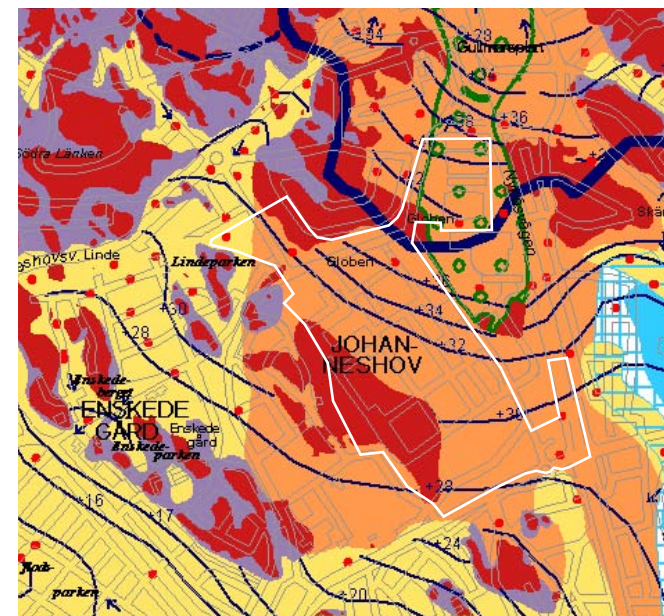
Det ursprungliga naturlandskapet i Stockholm är ständigt närvarande i stadsmiljön när den uppfattas som vacker och tydlig. Det kan handla om vattenrum, förkastningsbranter, åsar, bergryggar, dalstråk och strandpartier. Enligt Stockholms grönkarta, som inte redovisas i denna utredning, utgör vegetationen på bergsluttningen i norr längs Bolidenvägen respektive i områdets sydöstra hörn vid korsningen Lindevägen/Trädskolevägen gröna väggar av regionalt värde och som landformer av betydelse för stadens karaktär.

Vegetation

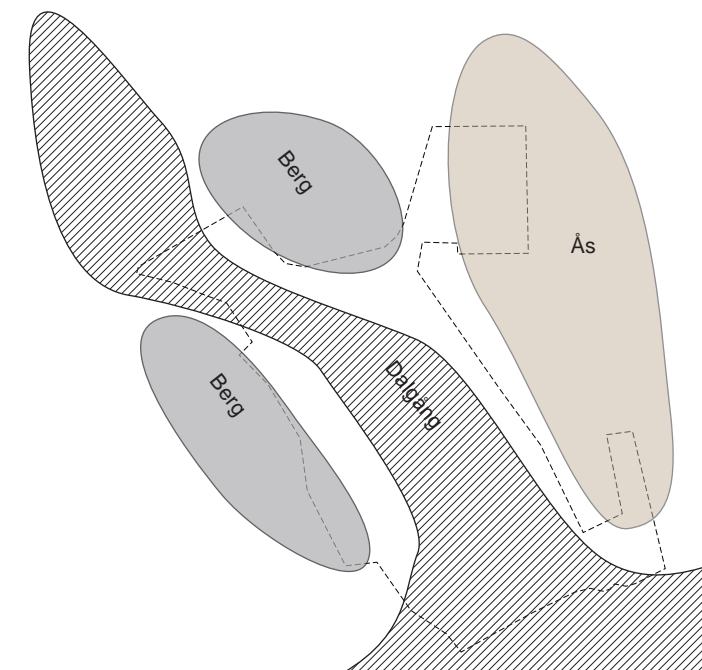
Vegetationen i Stockholm är inventerad och redovisas i Stockholms Biotopkarta. Övervägande delen av Slakthusområdet består av tät bebyggelse som helt saknar eller endast har ett litet inslag av vegetation. Slakthusområdet har därför generellt lågt naturvärde i bedömningen och utgör dessutom en barriär för många arter. I ekdatabasen finns inga ekar registrerade i området.

Undantagen till detta är naturområdet i väster mot Lindevägen i Enske Gård som består av äldre blandskog med ekmiljöer och inslag av hållmarkspartier, biotoper som har en begränsad utbredning i Slakthusområdets närmsta omgivning. Sandstuparken, som tidigare låg i områdets södra del har nyligen tagits bort för att ge plats åt den pågående byggnationen av Stockholmsarenan. De återstående naturmarkspartierna är därför extra betydelsefulla för den biologiska mångfalden.

Utöver det som redovisas på kartan finns gatuträd längs Arenavägen och i området kring Globen och Palmfeltsvägen förekommer träd och prydnadsplanteringar. På Slakthusplan och parktorget i kv. Fällan finns små parkanläggningar med solitärträd.

Geohydrologisk karta, utdrag, källa Stockholms stad.
Rött: berg, Gult: lersediment, Orange: åssediment /uppfylld mark,
Lila: morän, Grönt: ås

Karta: Förenklade landformer

Område med högt värde som utgått

Biotopkarta

- Tätt bebyggelse utan vegetation (0-10 %)
- Övrig mark med avlägsnad vegetation
- Tätt bebyggelse med inslag av vegetation (10-30 %)
- Blandskog
- Ädellövskog
- Övrig lövskog
- Hällmark
- Hällmarkstallskog
- Frisk gräsmark
- Fuktig gräsmark
- Värdefullt träd

0 100 200
Skala 1:8000
NORR ↑

Biotopkartan, Stockholms Stad

Stadsbild

Historiskt stadsrum

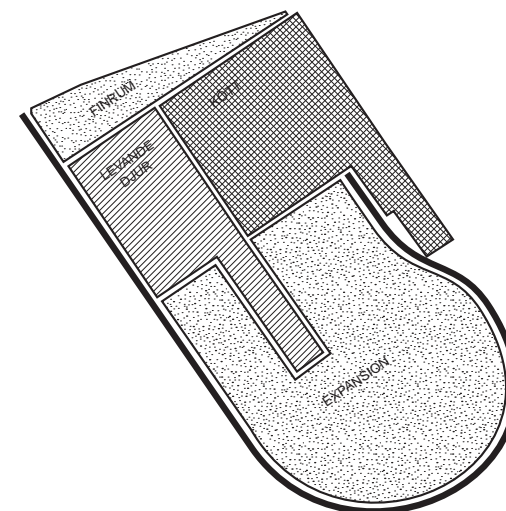
Kvartersplanen med bebyggelsen från den första utbyggnadsetappen är ännu idag tydligt avläsbar i stadsrummet. Området byggdes upp utifrån ett program för slaktverksamhetens behov, som en del av en planeringstanke.

Slakthusområdet var ursprungligen klart avgränsat som eget område. Det hade få kopplingar utåt och endast ett par givna entrépunkter. Spårområdets port, Slakthusplan i norr och köttboden i öster var de främsta. Djur kom främst via järnväg och flödade genom området från väster till öster. Besökare och trafik angjorde tvärs denna i nord-sydlig riktning.

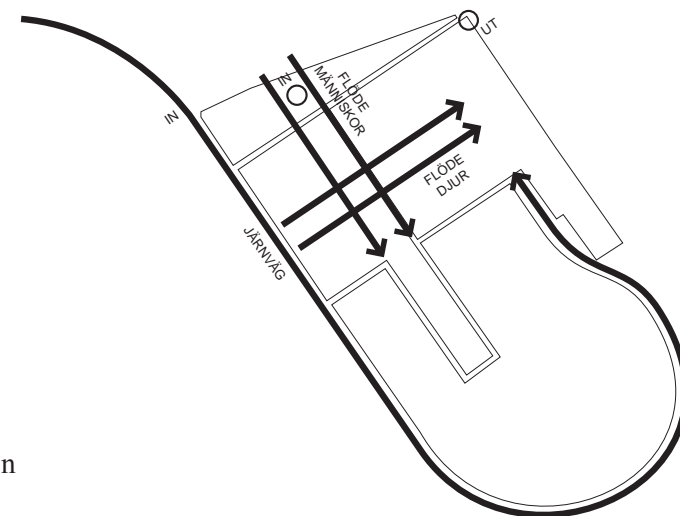
Gatunätet och kvarteren var uppbyggda enligt detta flöde i ett rätvinkligt system. Huvudgator delade in området, kompletterade av mindre gator och gränder. Varje byggnad utgjorde i princip sitt eget kvarter. Mellan byggnaderna skapades gränder och mindre, informella platser. Skalan var mindre och bebyggelsen lägre med undantag för enstaka tornbyggnader och skorstenar.

Denna tidiga uppbyggnad är än idag påtaglig främst i de ursprungliga delarna av området, inte minst genom kvartersstrukturen. Där präglas dagens miljö av de tidiga utbyggnadsfaserna genom ett stadsrum som bildar ett karaktärsfullt, labyrintiskt system med variation i utblickar och skala. Det ursprungliga gatunätet med dess siktlinjer är framträdande och sammanlänkat med historisk och tillkommande bebyggelse. Andra element från den ursprungliga anläggningen är spårområdets sträckning och tillhörande slänt i söder, samt den framsprängda bergväggen i väster.

Slakthusområdet upplevs ännu idag som ett eget område med få kopplingar utåt, även om fler entrélägen har tillkommit. Några högre byggnader har tillkommit i det centrala området som därigenom blivit brokigare. I sydväst, på den initialt ej utbyggda delen, avviker karaktären från det centrala området genom en mer storskalig struktur.

Principskiss för historisk avläsbarhet i stadsplanen. Hela slakthusområdet var ursprungligen en enklav, avgränsat gentemot omgivningen med endast få entrépunkter. Området var indelat i avgränsade områden. Indelningen var funktionsindeldad efter flödesprocessen.

Principskiss för flöden i den ursprungliga anläggningen. Djur transporterades huvudsakligen till området med järnväg. Avlastning skedde i väster. Därefter fördes djuren i väst/östlig riktning till marknadsavdelningen och sedan till slakthusavdelningen. Flödet för människor gick i nord-sydlig riktning. Entrépunkt fanns vid Slakthusplan i norr.

Från kvarteret Fällan i det historiska kärnområdet har man god överblick över många av de ursprungliga byggnaderna. Samtidigt har man starkt visuellt samband med omkringliggande områden, från det storskaliga globenområdet till villabebyggelse i Enskede Gård.

Nynäsvägen utgör en kraftig barriär. Globen är ett karaktäristiskt landmärke i fonden för resande från båda håll längs vägen. Bygget av den nya Stockholmsarenan, ett framtida landmärke, syns till vänster i bild.

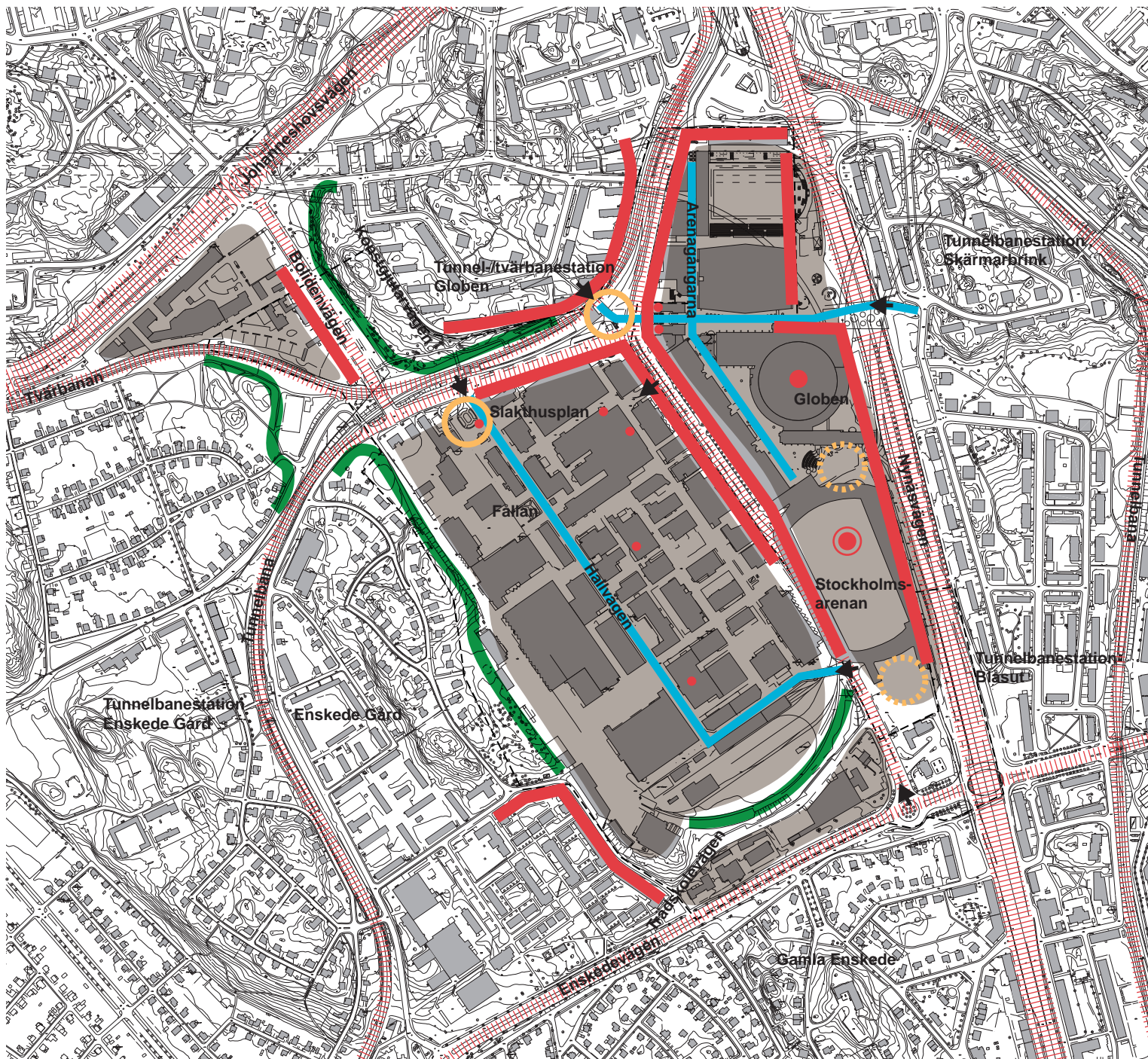
Stadsbildsanalys

De tungt trafikerade trafiklederna och spårområdena som omgärdar Slakthusområdet utgör kraftiga barriärer med endast ett fåtal kopplingar mot stadsdelen. Globenområdet sockel i öster, den uppfyllda slänten i söder och bergpartiet i väster utgör topografiska barriärer längs Slakthusområdets gränser. Inom stadsdelen finns samlande noder endast vid de båda entréplatserna; vid Slakthusplan respektive från tunnelbanan tillsammans med entrén till Globens köpcentrum. De övergripande rörelsestråken följer Arenagångarna vid Globen och huvudstråket genom Slakthusområdet längs Hallvägen. Globen och de båda höghusen vid entrén från tunnelbanan är kraftfulla och orienterande landmärken, synliga från mycket långt håll. Även Stockholmsarenan kommer att bli ett högt landmärke. Lokala landmärken inom Slakthusområdet utgörs av äldre skorstenar och torn och portiken med Slakthusområdesskytten vid Slakthusplan.

Analysen visar att området är dåligt kopplat till omgivningen samt att det saknas noder och stråk inom området. Slakthusområdets plan med de rätvinkliga kvarteren erbjuder långa sikter och god överblickbarhet längs huvudstråken. Eftersom området är avskilt från omgivningen är de flesta av siktstråken endast interna. Två platser inom Slakthusområdet erbjuder speciellt betydande vyer mot omgivningarna. Från parktorget vid Kv Fållan i den centrala delen av det historiska området finns god visuell kontakt med flera av de ursprungliga byggnaderna. Fållan är även den enda plats i området från vilken man ser över bebyggelsen mot såväl Globen som villabebyggelsen i väster. Man har samtidigt utblick mot bostadshusen längs Konstgutarvägen på höjden och vegetationsfronten i norr. Från platån i områdets södra del får man utblickar över villabebyggelsen i Gamla Enskede.

Interna siktlinjer (blå pilar) genom området och vyer (röda markeringar) mot angränsande stadsdelar.

Stadsbilsanalys

- Nod
- Framtida nod
- Entré
- Större landmärke
- Mindre landmärke
- Framtida större landmärke
- Grön front
- Byggd front
- Stråk
- Barriär
- Område

0 100 200
Skala 1:8000

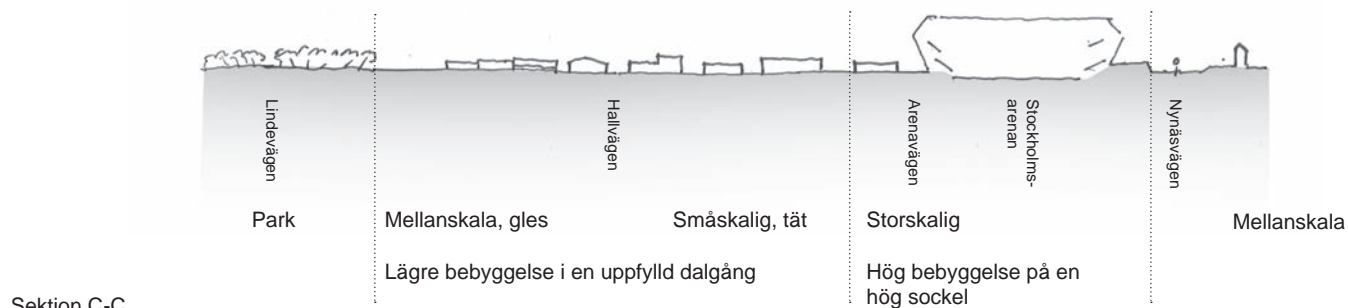
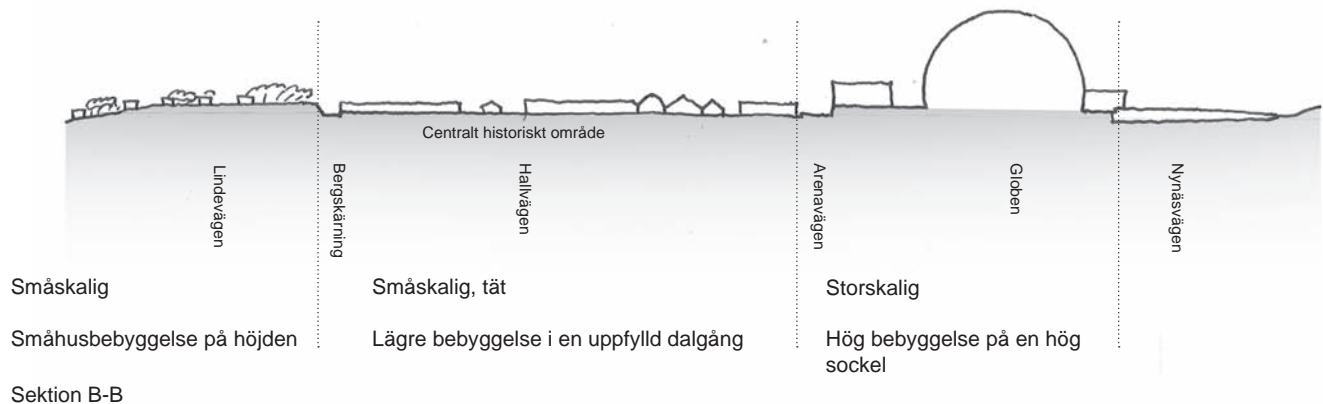
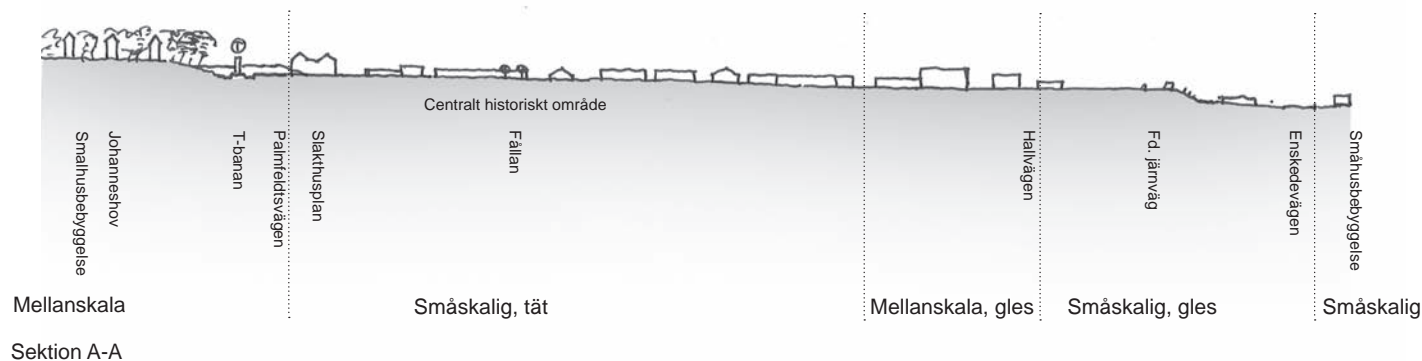

Stadsbyggnadskaraktärer

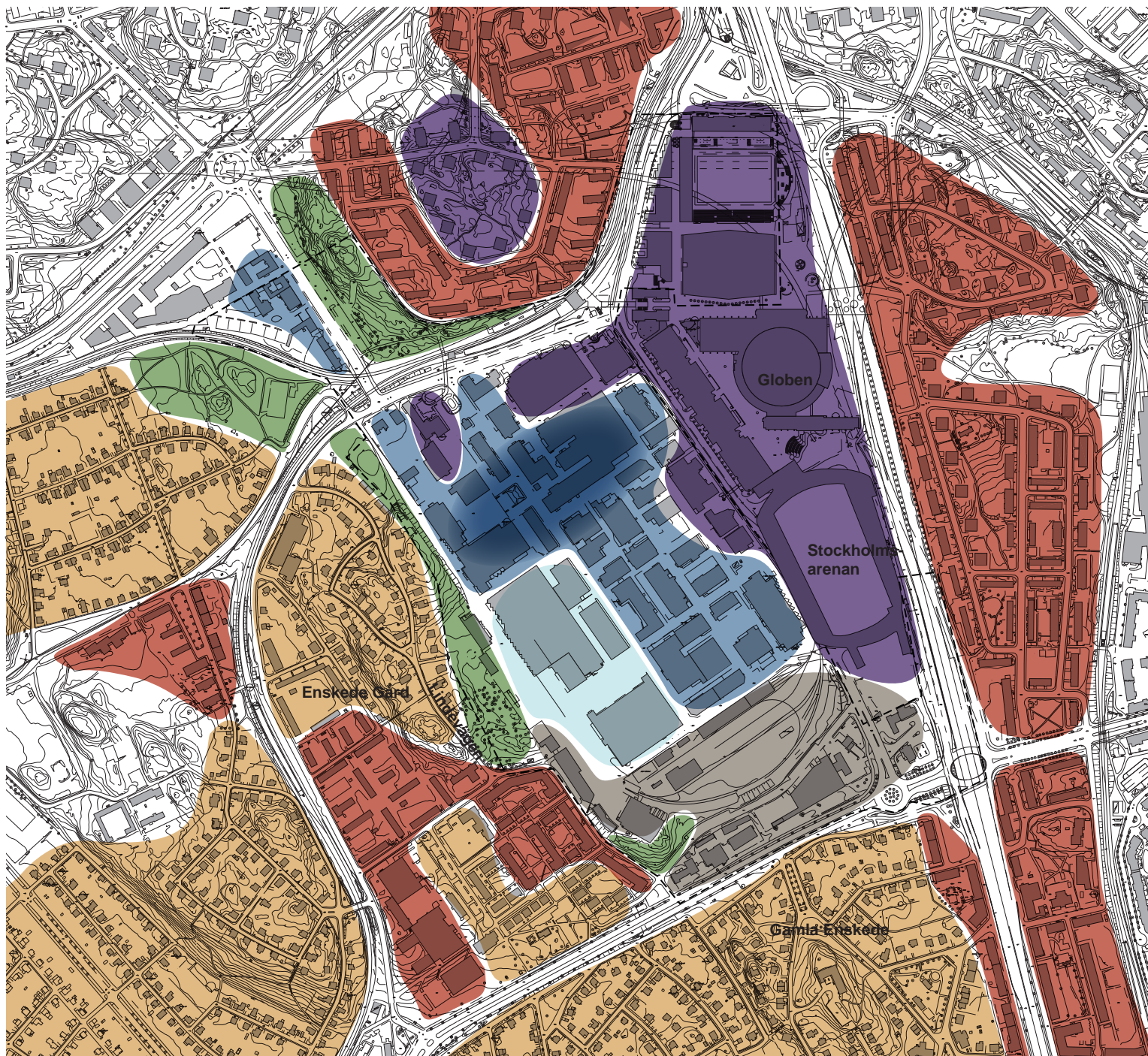
Kännetecknande för Slakthusområdet idag är att det ligger som en isolerad ö med få kopplingar till omgivningen. Det är en rest av den gamla markanvändningen som krävde att funktionen var inhägnad och avgränsad. Idag har dessutom storskaliga trafikleder och områden för spårtrafik tillkommit i omgivningen.

Även kringliggande områden är avgränsade enklaver på ett sätt som är typiskt för Stockholms förorter, vilka byggts ut i sprickdalslandskapet med en pärlbandsstruktur efter tunnelbanans krav på avstånd mellan stationer. Mot norr och öster (Gullmarsplan och Johanneshov) gränsar flerbostadshusbebyggelse bestående av lamellhus i 3-4 våningar, med inslag av punkthus i 7-8 våningar på höjder. I söder och väster angränsar Enskedes villabebyggelse med inslag av mindre enklaver av flerbostadshus i 3-5 våningar. Villorna längs Lindevägen ligger på en bergknalle i norra delen, drygt 10 m ovan marknivån i Slakthusområdet.

Inom området varierar skalan kraftigt, från den storskaliga arenamiljön kring Globen med kringliggande kontorskomplex, till Slakthusområdets mestadels småskaliga verksamhetsbebyggelse. Inom verksamhetsområdet kan fyra övergripande karaktärer utläsas. En småskalig och tät del i det centrala området, en storskalig del närmast Globen, en gles del med mellanskala i sydväst och en småskalig och gles del i söder.

Skala 1:6000

Stadsbyggnadskaraktär

- Storskalig
- Mellanskala
- Mellanskala, gles
- Småskalig, tät
- Småskalig, gles
- Småskalig
- Grönområde
- Historiskt kärnområde

0 100 200
Skala 1:8000

Offentliga rummens karaktär

De offentliga rummen inne i Slakthusområdet är nästan uteslutande hårdgjorda och präglade av verksamheternas behov av leveranser, uppställning och lagerbehov. I området finns endast ett fåtal vegetationsytor, varav två utgörs av mindre parktorg vilka finns i anslutning till områdets norra entré. Rester från äldre tiders trädgårdsanläggningar finns sparade längs Palmfeltsvägen, idag som förgårdsmark med kvarstående träd eller som inramning av parkeringsplatser. Grönområdena i omkringliggande bostadsområden består till största delen av sparad naturmark, med inslag av parkområden med klippta gräsytor, dungar och solitärträd.

De offentliga rummen i och kring Slakthusområdet kan delas in i fem övergripande karaktärer. Dessa karaktärer är utmärkta med följande siffror på nästkommande sidor:

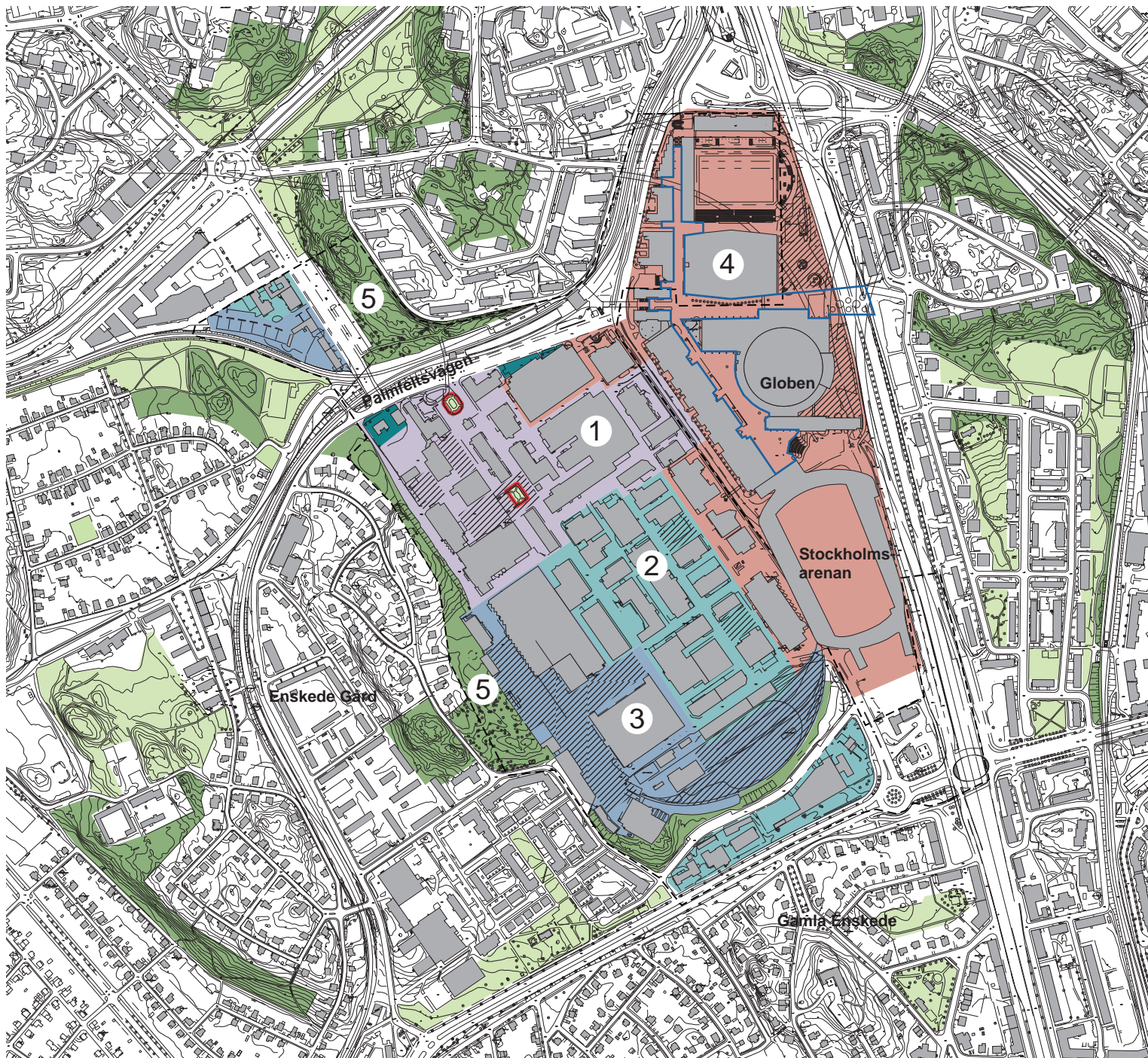
1. Gator, gränder och platser i kvarter från den första utbyggnadsfasen. Området präglas av en stor variation mellan öppet-slutet, mellan smala gränder och breda gator, omgivna av låg bebyggelse och varierande kvarterstorlek. Området följer en rätvinklig plan med inslag av öppna ytor. Det är i detta delområde parktorgen ligger.

2. Gator, gränder och platser från den andra utbyggnadsfasen mellan mindre och rätvinkliga kvarter. Ofta är byggnaderna indragna från fastighetsgränsen. De upplevs därför som solitärer och som om de utgör egna kvarter. Det bidrar även till ett otydligare men fortfarande offentligt gaturum, med låga väggar och ett stort inslag av gränder, murar och lastgårdar.

3. Gator och platser mellan större kvarter med låga men medelstora byggnader. Gatustrukturen är otydlig och består av stora öppna ytor, i hög grad präglade av företagens leveranser och pågående verksamheter. Otydligheten gör att miljön upplevs privat och tillhörande företagen.

4. Gator och platser i det storskaliga Globenområdet med tillhörande kontors- och handelskvarter. Området upplevs offentligt och är strikt trafikseparerat, där gående och cyklister rör sig på torggator, omgivna av den kringliggande bebyggelsens höga väggar. Inom Globenområdet förekommer, till skillnad från Slakthusområdet, både prydnadsplanteringar och gatuträd.

5. Bevarad naturmark med skogsklädda bergpartier.

Offentliga rummens karaktär

- Äldre parkmark
- Naturmark, skog
- Parkmark
- Parktorg
- Torggata
- Globenområdets offentliga rum
- Mindre och variationsrika offentliga rum
- Mindre och variationsrika rum med struktur från första utbyggnadsfasen
- Stora och otydliga offentliga rum
- Större öppna platser

0 100 200
Skala 1:8000

1 Gator, gränder och platser i kvarter från den första utbyggnadsfasen.

2 Gator, gränder och platser i kvarter från den andra utbyggnadsfasen.

3 Gator och platser i kvarter från den tredje utbyggnadsfasen.

Typer enligt numreringen på kartan på föregående uppslag.

4 Gator och platser i Globenområdet.

5 Naturmark

De offentliga rummens användbarhet

Tillgänglighet till grönområden

I Stockholms Parkprogram anges att stadens invånare bör ha tillgång till natur- och friluftsområden, stadsdelsparker och kvartersparker. Avstämningen har gjorts mot parkplanen för Enskede-Årsta-Vantör för att undersöka huruvida målen i parkprogrammet uppfylls för Slakthusområdet med omgivning.

Målen är att alla boende bör ha maximalt 200 m till närmaste närpark, 500 m till större park och 1000 m till större grönområde. Tillgången till parker begränsas av definierade barriärer som gator med viss trafikmängd eller spårvägar om inte planskilda korsningar finns.

Även om Slakthusområdet inte innehåller bostäder idag ger områdets avsaknad av grönområden effekt för kringliggande områdens parktillgång. För boende i Enskede Gård och Gamla Enskede råder stor brist på tillgång till stadsdelspark. Gator med mer än 5000 bilar per dygn, t.ex. Palmfeltsvägen, Nynäsvägen

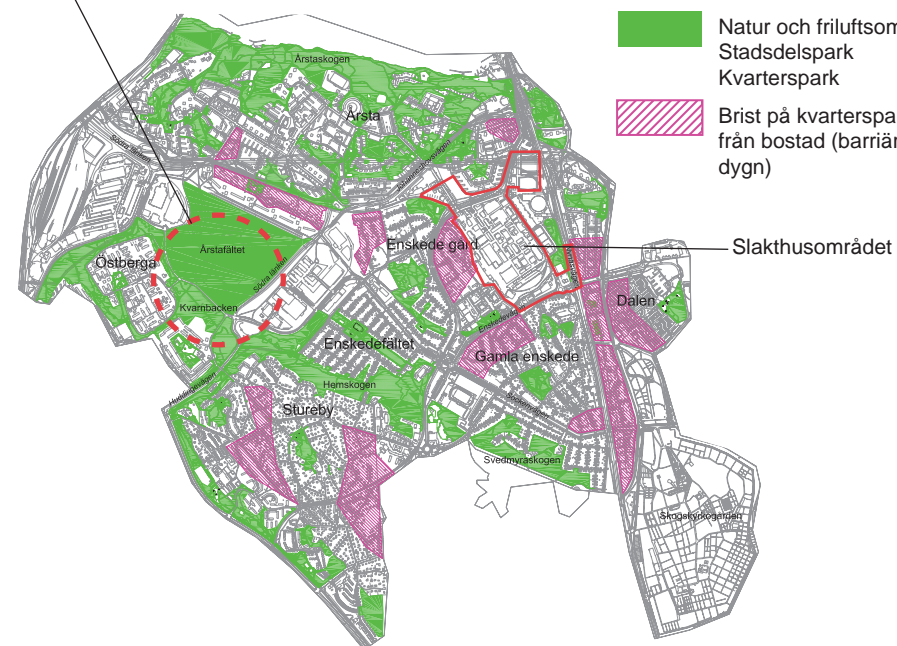
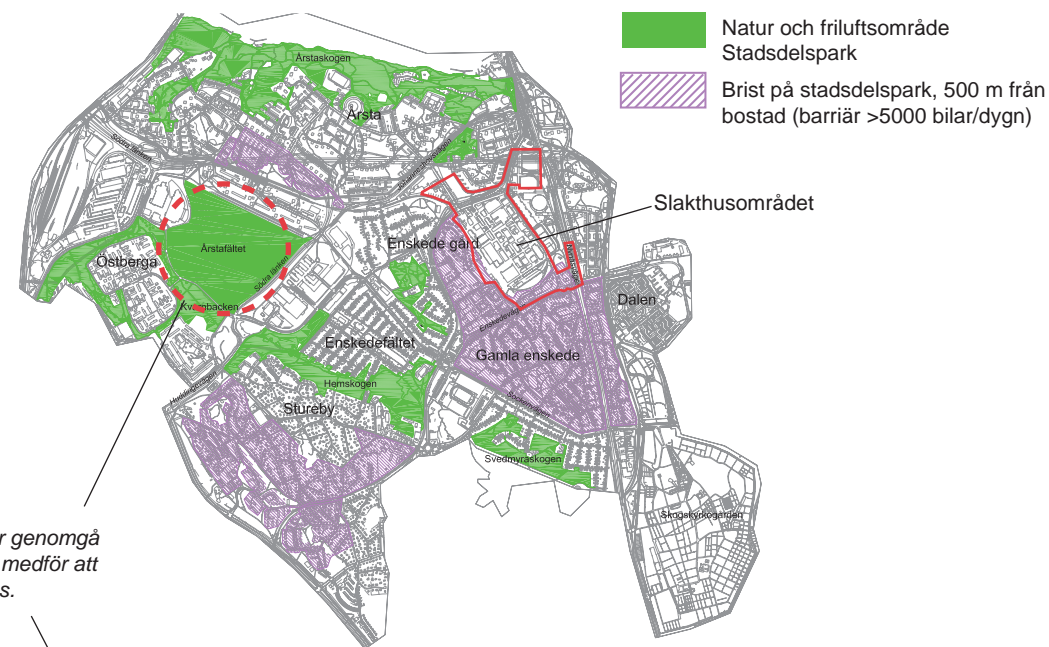
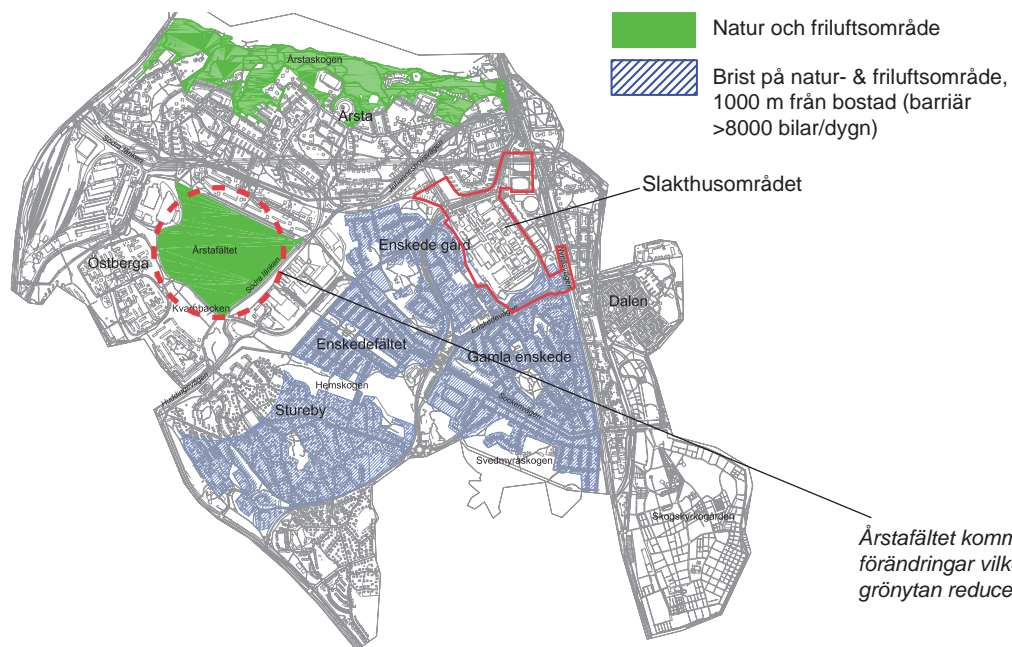
och Sockenvägen, är barriärer för tillgängligheten till stadsdelsparkerna. Alla åtgärder som minskar barriäreffekten kan sägas öka tillgången till befintliga stadsdelsparker i Parkprogrammets mening. Det är även brist på kvartersparker för dessa områden. Många boende tvingas gå längre än 200 m eller måste passera en gata med mer än 3000 bilar per dygn för att komma till närmaste kvarterspark. Samtliga dessa områden har även stor brist på tillgänglighet till större natur- och friluftsområden. Närmast tillgängliga är Nackareservaten och Årstaskogen flera kilometer bort.

Slutsats:

Möjligheten att förbättra parktillgången för stadsdelen sett i ett större perspektiv behöver uppmärksammas under fortsatt planering.

Vy längs parkstråket invid Lindevägen.

Kartorna ur "Parkplan för Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning" visar på stor brist på tillgång till stadsdelsparker och kvartersparker för boende i angränsande områden till Slakthusområdet. Samtliga bostadsområden öster om Johanneshovsvägen/Huddingevägen har mycket långt till närmaste natur- och friluftsområde.

Årstafältet kommer genomgå förändringar vilket medför att grönytan reduceras.

Sociotopkarta

Sedan Sociotopkartan gjordes har Sandstuparken i Slakthusområdets sydöstra hörn bebyggts. Det innebär att så gott som hela området idag består av tät bebyggelse med mindre än 25 % värdefull friyta enligt kartans definition.

Parkstråket längs Lindevägen i Enskede Gård, som utgör en viktig lokal friyta med naturstråkskaraktär är inte bedömd i Sociotopkartan. Här finns gott om upptrampade stigar och ett gångstråk löper över höjden mellan villorna och Slakthusområdet. Ett bullerplank mot verksamhetsområdet blockerar den vida utsikten från höjden idag. Om markanvändningen i Slakthusområdet förändras så att störningarna minskar eller försvinner minskar behovet av bullerplanket.

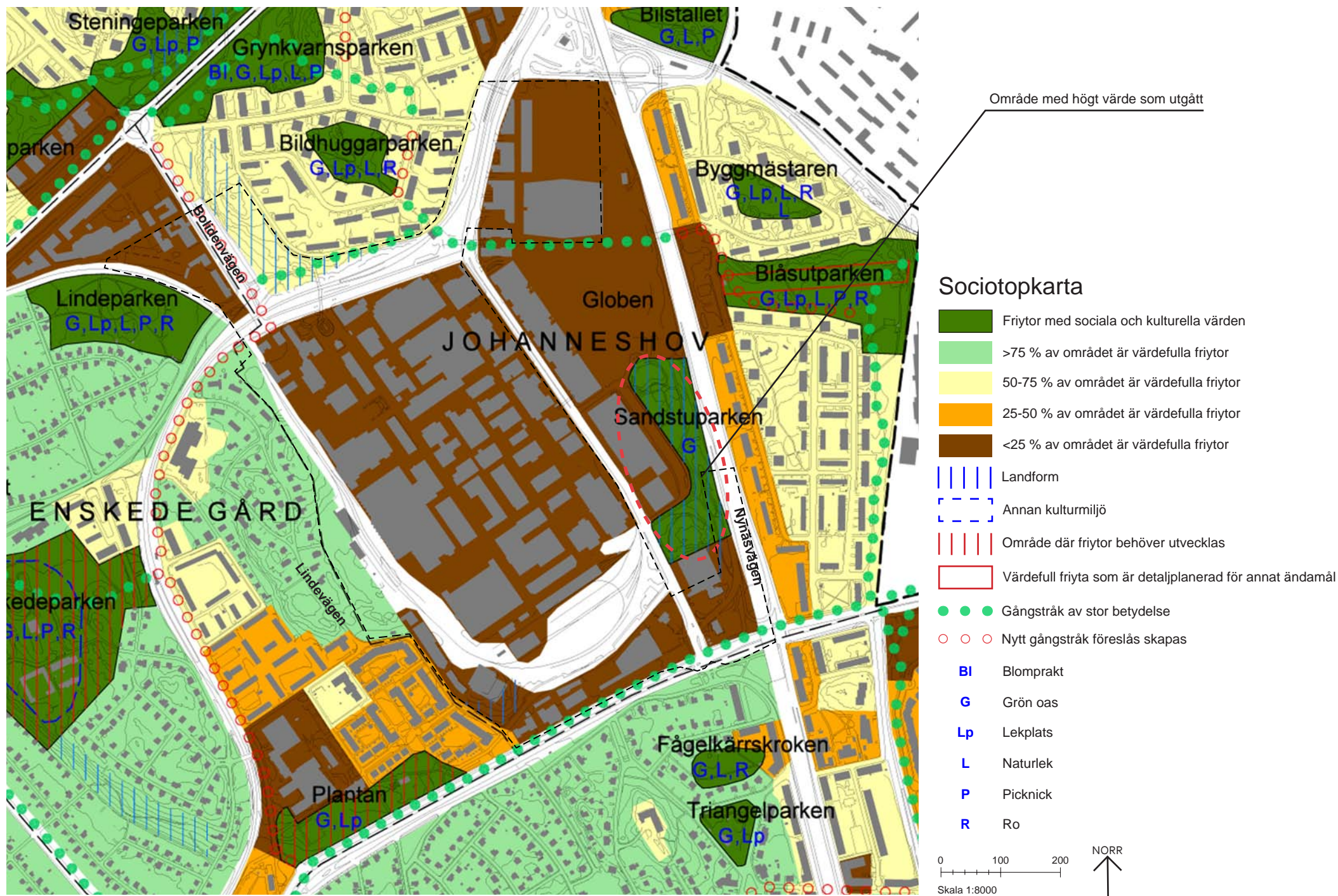
Friytetillgången är generellt låg för boende i de södra delarna av Enskede Gård och längs Nynäsvägen. Närmaste värdefulla friytor med sociala och kulturella värden återfinns i kvartersparkerna i angränsande

stadsdelar, ex Lindeparken, Bildhuggarparken, Blåsutparken och Plantan, parken i Träderskolan. Dessa parker erbjuder föga överraskande upplevelser som grön oas, picknick, lek, promenader och rofylldhet som alla är vanliga parkaktiviteter enligt Sociotopkartan.

Förbindande stråk mellan grönområdena är dåligt utvecklade. Gång- och cykelstråken längs Enskedevägen respektive det som löper parallellt med tunnelbanans linje 17 från Bolidenvägen vidare förbi Globen mot Blåsut utgör viktiga stråk. Stråkens förlängning i Johanneshov, respektive mot Årsta och Enskede utgör svaga samband som behöver stärkas.

Slutsats:

Området har stor brist på värdefulla friytor. Stråk av betydelse saknas genom området. Behov finns redan idag att tillskapa värdefulla friytor och nya stråk inne i området. Behovet kommer att öka i en framtida utveckling av området.

Kopplingar och målpunkter för fotgängare och cyklister

Slakthusområdet är väl försett med handel och service på nära håll. Likaså finns goda kommunikationer med flera tunnelbanestationer inom gångavstånd. Kopplingar för cyklister och fotgängare till natur- och friluftsområden har brister. Det gäller även den viktiga kopplingen för fotgängare och cyklister in mot Gullmarsplan och Södermalm som bör utredas i ett framtida arbete. Kan en sådan förbindelse genomföras utan omvägar och besvärliga passager av tunnelbana och leder är mycket vunnet.

Tillgänglighet för rörelsehindrade

Slakthusområdet i sig själv är utplanat med fyllningar och schakt och anpassat till järnvägens och lasttrafikens krav vilket gör att det bör vara förhållandevis lätt att tillgänglighetsanpassa inom området. Den rätvinkliga strukturen kan vidare vara en bra grund för att uppnå god orienterbarhet för synskadade.

När man byggde ut Slakthusområdet skapades nivåskillnader utmed dess gränser. Dessa måste överbryggas när området ska kopplas samman med omgivningarna. De nivåskillnader som finns mellan Johanneshov, Globenområdet och Slakthusområdet är lösta på vissa ställen med gångbroar, trappor och hissar. Det finns risk för att dessa kopplingar inte räcker till, utan behöver bli fler. I fortsättningen måste nivåskillnaderna upp mot Lindevägen och ner mot Enskedevägen tas omhand.

Trygghet och säkerhet

En stadsdel som Slakthusområdet med bara verksamheter stänger efter kontorstid. Den blir då öde och upplevs idag som folktom och otrygg.

Trånga passager på gångbroar och genom gångtunnlar betraktas av många, särskilt av kvinnor, som platser man är vaksam på och kanske undviker vid vissa tider på dygnet.

På senare tid har Systembolaget tillfälligt lagt en butik i området. Det betyder att fler personer rör sig i området vilket är positivt. Det kan också innebära att de grupper av missbrukare som höll till i Sandstuparken kan komma att vara mer i Slakthusområdet vilket kan öka otryggheten för vissa.

Under våren 2011 har klubben Slakthuset med plats för ca 700 personer öppnats inne i området vilket kommer att innebära att betydligt fler personer kommer att röra sig där de kvällar man har öppet. Stadsdelen blir därmed mer känd.

Även Globenområdet är öde efter butikernas stängningstid och är kanske inte ett ställe man vill vara på. Det finns dock tillfällen då det är liv och rörelse, nämligen vid evenemang. Om de upplevs som trygga eller otrygga kan bero på om man tillhör rätt klack eller inte.

Barn- och ungdomsperspektiv

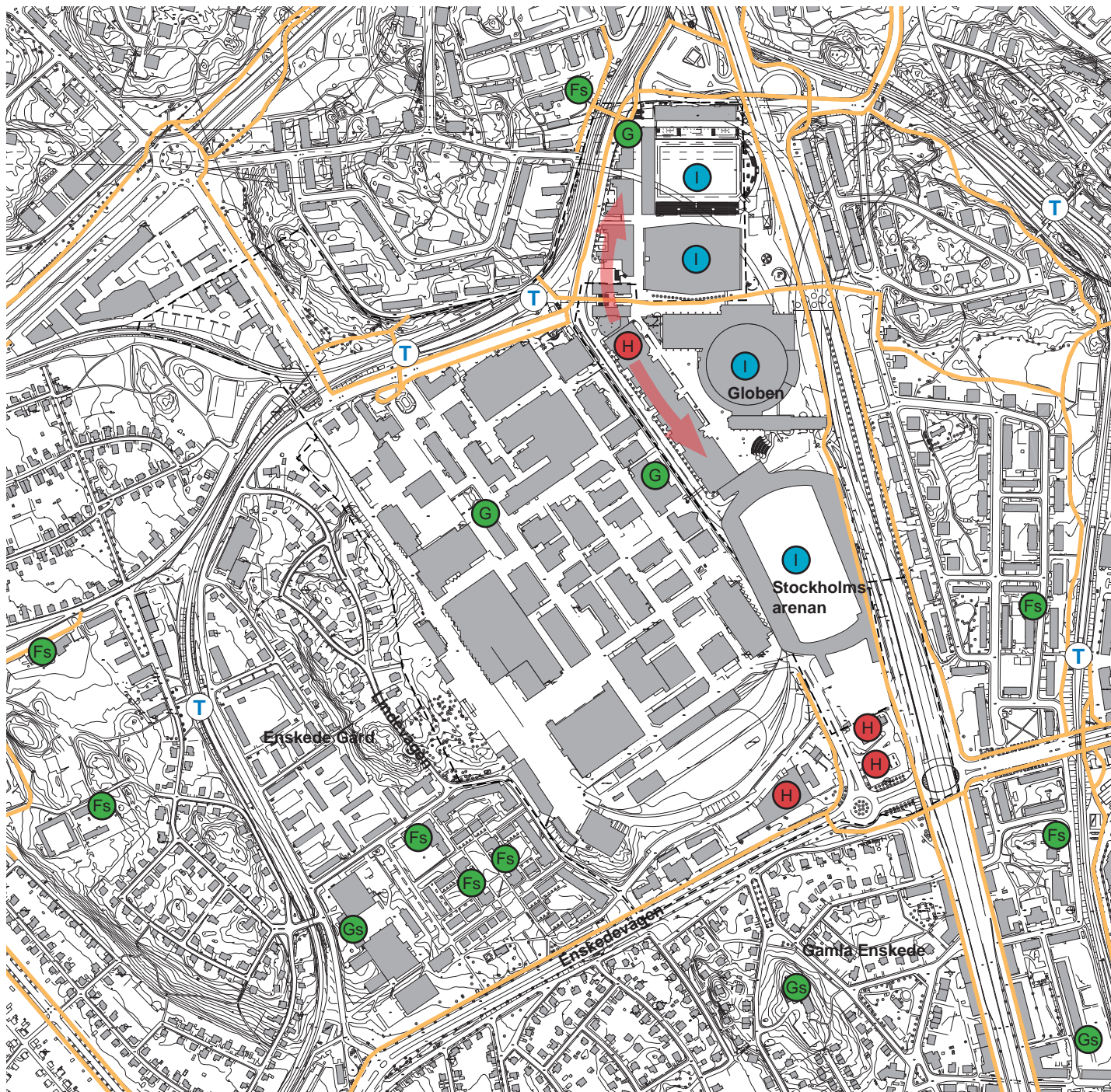
Det är idag inte många barn- och ungdomar som rör sig i området. De flesta skejtare som tidigare höll till här på lastgårdar och lastkajer har motats bort med fysiska hinder. Observationer av BMX-cyklare tyder på att sådana aktiviteter förekommer. I parken uppe vid Lindevägen finns spår av lek, som kojbyggen och liknande. Den undanskymda skogen används av förskolegrupper.

Nivåskillnaderna kring Arenavägen är hinder.

Den nedlagda järnvägens perronger är intressanta historiska rester som är barriärer och hinder i den lilla skalan.

Kopplingar och målpunkter

- T Tunnelbanestation
- I Idrott/evenemang
- H Handel/service
- Fs Förskola
- Gs Grundskola
- G Gymnasieskola
- Gång- och cykelvägar

0 100 200
Skala 1:8000

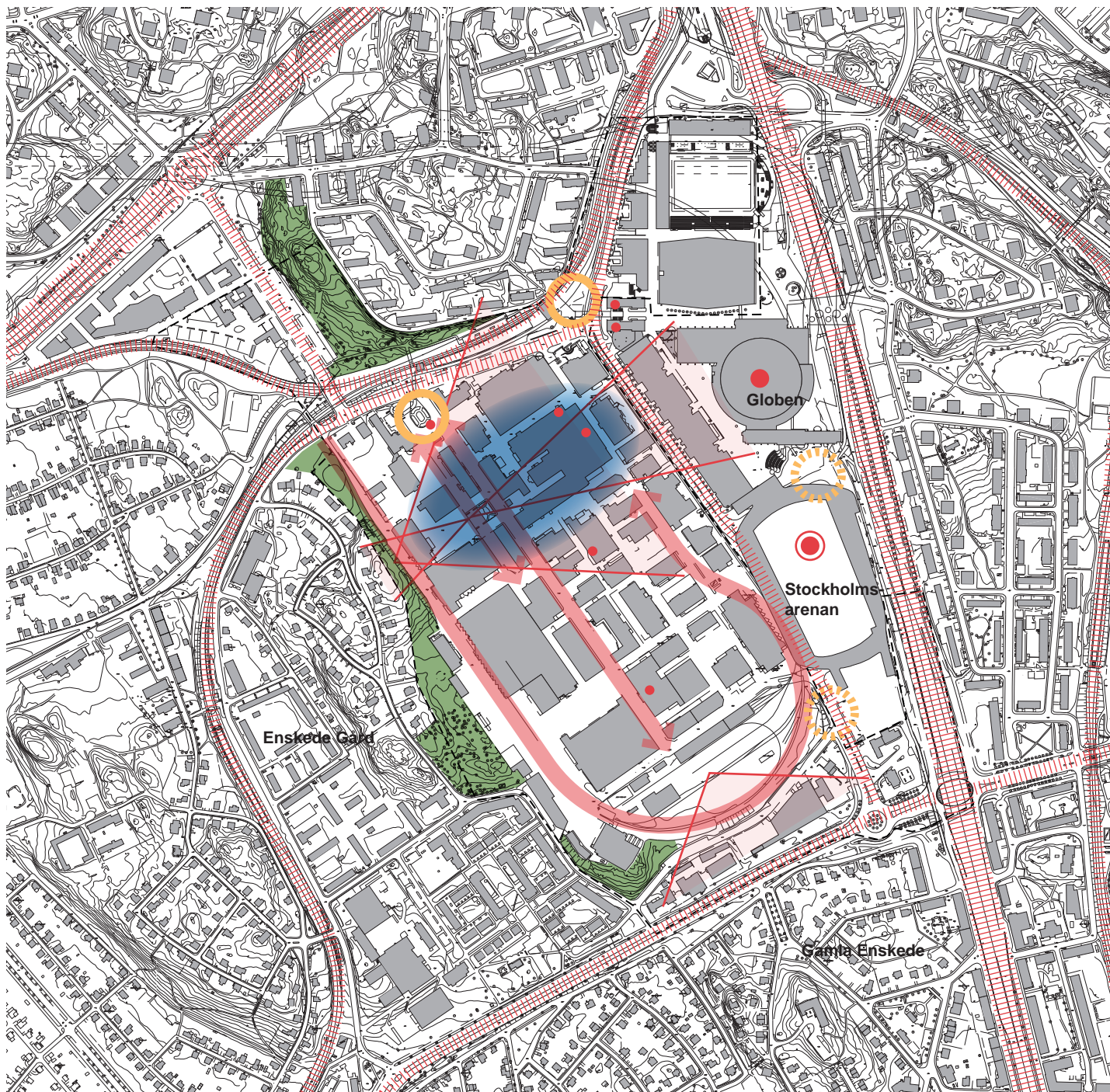

Sammanvägd analys

Sammanfattad landskapsanalys

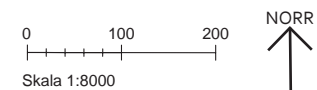
I Slakthusområdet finns flera landskapsförutsättningar som ger möjligheter till en stomme i de offentliga rummen i en framtida stadsutveckling. Slakthusområdet med sin rätvinkliga struktur, karaktärsfulla kvartersstruktur och omväxlande gaturum har slumrande urbana kvalitéer.

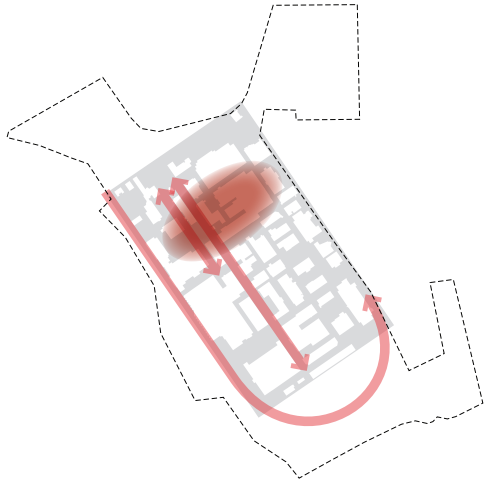
Samtidigt finns stora brister, av vilka en del kan åtgärdas vid en eventuell utveckling av området. I utredningen visas på problem med barriärer och kopplingar till omgivningarna. Den visar även på möjligheten att koppla samman övergripande stadsmässiga och gröna samband. En annan brist som bör åtgärdas för att Slakthusområdet ska bli en allsidig stadsdel är tillgången på grönytor, stadsgrönska och vegetation. Området utgörs idag till största delen av hårdgjorda ytor. Även tillgången på offentliga platser, som torg, behöver säkerställas.

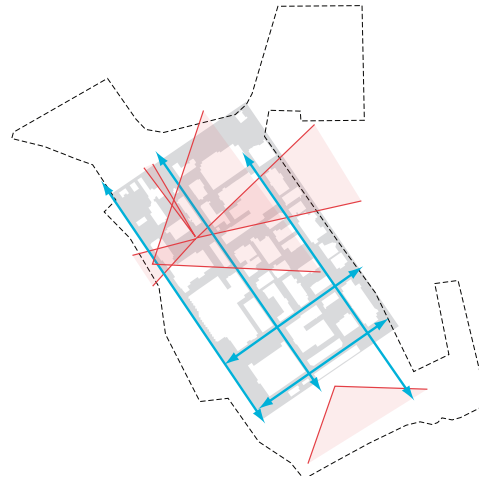
Sammanvägd analys

- Nod
- Framtida nod
- Större landmärke
- Mindre landmärke
- Framtida landmärke
- Vy
- Barriär
- Ursprunglig struktur
- Historiskt kärnområde
- Viktig grönyta inom området

Historisk struktur

Viktiga vyer och siktstråk

Noder

Möjligheter att ta tillvara

Här presenteras ett flertal möjliga uppslag vilka kan tas tillvara i den fortsatta planeringen av Slakthusområdet. De presenterade uppslagen utgår från landskapsanalysens arbete. Det är ej en sammanvägd analys, utan uppslagen ska ses som olika utgångspunkter vilka är möjliga att använda och väga mot andra parametrar i den fortsatta processen.

Historiskt

- Rätvinkligheten i området är värd att ta tillvara, särskilt med grändstrukturen i de äldre delarna där de äldre betydelsefulla byggnaderna ligger. Där finns möjligheter att bygga små nya stadsrum och fickparker. Utblickarna i den rätvinkligen strukturen, särskilt de långa som leder ut i omgivningarna bidrar till orienterbarhet och läsbarhet.

- Den ursprungliga järnvägslinjen med kurvan i sydost med sin utsiktsmöjlighet är ett minne från Slakthusområdets första tid som kan ha en potential framöver.

Offentliga rum

- Området saknar idag ett fungerande system av offentliga rum. Den befintliga strukturen i de centrala delarna kan utgöra en god utgångspunkt kring vilken man kan bygga upp en serie av större och mindre offentliga platser, som parker och torg.

- Utblickarna från det lilla parktorget i kv Fållan är särskilt anmärkningsvärda. Där finns god visuell kontakt med flera av de ursprungliga byggnaderna vilket gör den möjlig att bygga vidare på som offentlig plats.

- Parktorget vid Kv Fållan är även en av få platser med träd på i området idag. Parktorget kan utvecklas vidare till att bli en nod i ett system av små platser.

- Slakthusplan är redan idag en intressant plats med en tydlig historia, som är kopplad till huvudgatan Hallvägen. Vid sidan om Slakthusplan saknas noder vid tänkbara entréer, men de kan utvecklas. Där

Palmfeltsvägen möter Arenavägen finns redan idag början till en plats vid tunnelbaneuppgången som kan förbättras. Kring Stockholmsarenan kommer ett par nya noder att utvecklas. Utöver dessa kan det ändå behöva utvecklas en mer tydlig offentlig plats intill Stockholmsarenan som kan bidra till den kommande strukturen i Slakthusområdet.

Grönstruktur

- Parkstråket i västra delen av området, parallellt med Lindevägen, tillsammans med grönytan i sydväst, Lindeparken och parkstråket längs Bolidenvägen kan bli en stomme i en framtida stadsdelspark.

- Gator inne i området kan trädplanteras och betonas som gröna samband. Historiskt har huvudgatorna i området varit trädplanterade. Arenavägens ena sida är redan idag trädplanterad. Hallvägen och Livdjursgatan är gator som kan utvecklas i den riktningen för att skapa gröna offentliga rum.

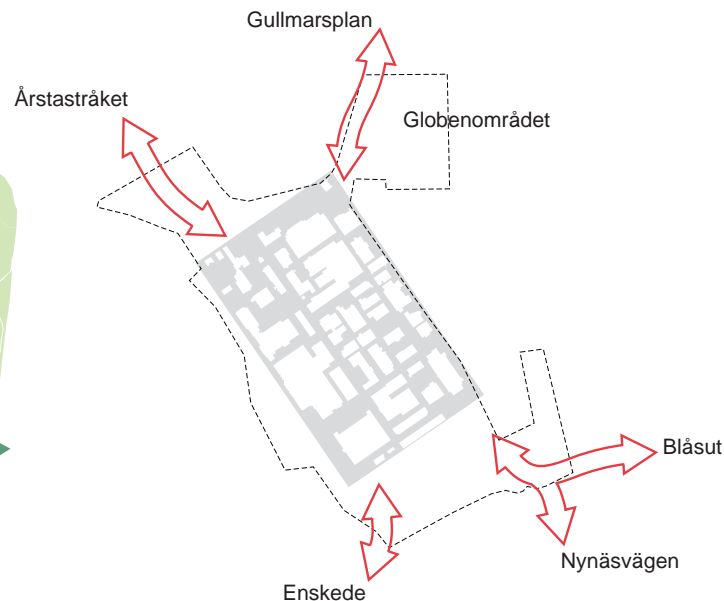

Möjlig placering av ny stadsdelspark

- Solitära träd kan planteras vid trängre gator. För de gator som har för smal sektion för att klara trädplantering utmed större sträckor kan träd som solitärer eller i mindre grupper ändå passas in. Strategiskt valda lägen för detta kan utpekas för att ge träd plats i de tätare kvartersstrukturerna. Även förgårdsmark som ej utnyttjas helt till bebyggelse kan behöva utformas med träd som solitärer eller i grupper som bidrar till områdets grönstruktur.
- Genom att plantera träd, främst ek och tall, i Slakthusområdet kan man förstärka buffertzonen mot Enskede Gård. En ytterligare förstärkning av grönstrukturen mot grönområden närmast öster om Nynäsvägen kan göras genom att anlägga en ekodukt över Nynäsvägen.

Möjlighet för nya gröna kopplingar

Nya möjliga kopplingar och stadsutvecklingsstråk

Kopplingar

- Idag finns brister i kopplingar mellan Slakthusområdet och dess omgivningar. Hur och exakt var dessa kopplingar ska utformas får bestämmas i det framtida planarbetet. Intressanta nya gröna kopplingar kan vara de mot Årstaviken längs Bolidenvägen och kopplingen till Nackareservaten längs Sofielundsvägen och via en ny bro över Nynäsvägen norr om Stockholmsarenan. Även en ny grön koppling norr om Globen kan leda mot Nackareservaten via Blåsutparken.

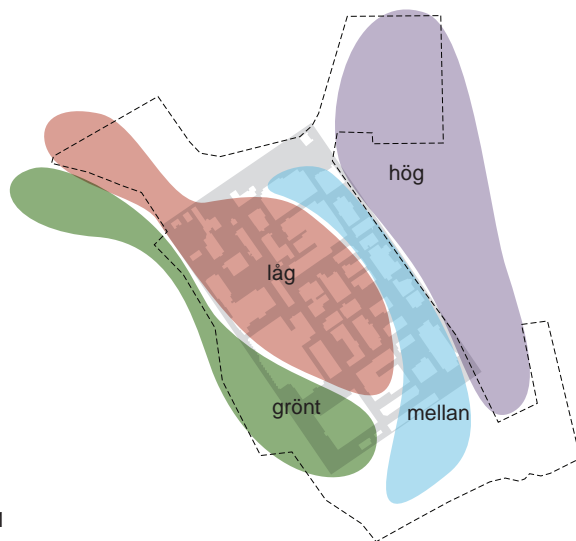
- Möjlighet finns även att inom stadsutvecklingen av hela Söderstaden koppla samman Slakthusområdet med omgivningarna. Det kan innebära att kopplingar skapas med bebyggelse och offentliga rum som gör att stadsbygden håller samman. Ett sådant tänkbart stråk löper längs tunnelbanans linje 17 in mot Gullmarsplan. En stadsutveckling där kan innefatta överdäckningar av exempelvis T-banan, vilket kan vara ett sätt att skapa goda gångförbindelser in mot staden. Ett annat sådant stråk är längs Bolidenvägen med koppling mot

Årstastråkets utbyggnadsområde. Området kan vidare kopplas ihop med den utveckling som skett öster om Blåsuts tunnelbanestation över Nynäsvägen. En nära koppling som kan utvecklas är den över Arenavägen. En sänkning av Arenavägen skulle möjliggöra ett flertal enkla passager utefter en längre sträcka utan stora nivåskillnader mot Slakthusområdet.

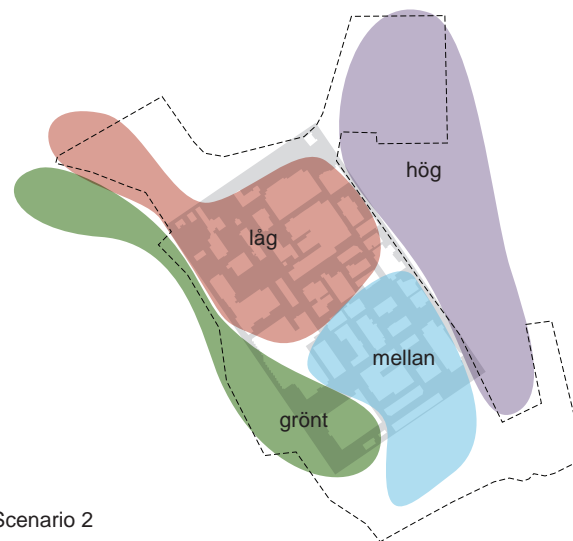
- Ur landskapssynpunkt kan vägnätet hanteras genom att bygga vidare på de givna topografiska förhållandena. Det ger goda möjligheter att bryta igenom dagens barriärer. Att gynna kopplingar i plan för gående, cyklister och biltrafik, exempelvis till tunnelbanan och tvärbanan följer detta förhållningssätt. Sänkningen av Arenavägen likaså. Slakthusområdets utjämnade plåtå har skapat förutsättningar för dagens gatunät med en tydlig rätvinklig struktur, för vilken det framöver finns goda möjligheter att bygga vidare på. Palmfeldtsvägens dragning följer naturligt sänkan nedanför de omgivande bergryggarna, även om de sprängts ur för att skapa

utrymme, som till tunnelbanan. Framtida vägdragningar över slänten i söder behöver hanteras med omsorg. Slänten visar på den stora nivåskillnaden från platån och spårområdet ner till Träderskolevägen och Enskedevägen. Nivåskillnaden kan vara för stor för att med god hänsyn till landskapet åstadkomma raka kopplingar mellan nivåerna.

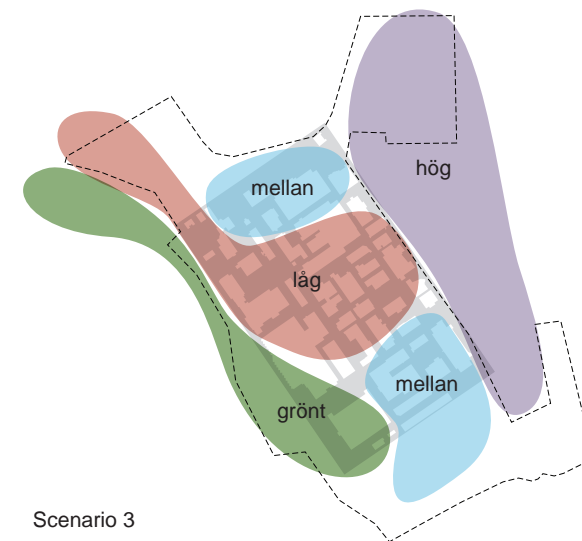
- Kopplingen till kollektivtrafiken ligger idag i områdets norra del. Där finns omstigning mellan buss, tunnelbana och tvärbana. Tunnelbanan kan med tiden, sett över ett större område, få kapacitetsbrist. Möjligen kan detta medföra att en ny tunnelbanelinje behövs som länkar samman områdena inom Vision Söderstaden med dess omland även i öst-/västlig riktning. En möjlighet är att förlägga en sådan ny station centralt inne i Slakthusområdet, vilket skulle ge Slakthusområdet en ökad betydelse som stadsdel.

Scenario 1

Scenario 2

Scenario 3

Förhållningssätt till bebyggelsehöjder utgående från landskapsrummen

Den framtida bebyggelsens skala och höjd i Slakthusområdet kommer att diskuteras i den framtida processen. Där kan landskapet i vid mening vara en faktor som kan ge vägledning om man vill undvika en jämn förhöjning. Här beskrivs tre av flera möjliga scenarier som tar sin utgångspunkt i landskapsrummens förutsättningar.

Bebyggelsehöjderna delas i i tre kategorier: låg, mellan och hög. Låg hör samman med den tidiga bebyggelsen i området med I-IV våningar, mellanskala motsvarar innerstadens vanliga höjder upp till VI våningar och något där över samt hög motsvarar Globenområdets våningsantal.

Scenario 1:

Det för Stockholm klassiska sättet att bygga högt på höjder och lägre i dalgångar kan vara ett relevant sätt att förhålla sig till landskapsrummen i området.

Slakthusområdet är med det synsättet en dalgång. Bebyggelsen kan i ett sådant scenario tillåtas bli högre än idag. I det historiska kärnområdet finns dock skäl att fundera extra noga kring rimliga bebyggelsehöjder. Med idén om att bygga högt på höjderna följer att det kan vara lämpligt att bygga högt mot Enskede Gård, men mycket talar för att det kan vara klokt att ha en övergång med lägre bebyggelse mot de omgivande lägre villaområdena där.

Scenario 2:

Om man betraktar Slakthusområdet från Enskedevägen befinner det sig ganska högt. Det kan tala för att bebyggelsen kan bli högre även åt söder. Enskedevägen är så bred att övergången från villaområdet i Gamla Enskede kan klara en förskjutning i skala norrut. Då får man också någon form av balans mot den nya storskaliga och höga Stockholmsarenan.

Scenario 3:

Ett annat vanligt sätt är att höja skalan och tätheten i de bästa kommunikationslägena för att underlätta kommunikationerna och för att skapa landmärken att orientera sig emot. Då skulle bebyggelsen i norr vid tunnelbanan och tvärbanan kunna höjas i relation till det centrala historiska kärnområdet.